

INITIATIEFVOORSTEL

Indiener: Marjolein Doorewaard

Datum: September 2023

Portefeuillehouder(s): Ad de Regt

Portefeuille(s): Groen, openbare ruimte, klimaatadaptatie

Contactpersoon: Marjolein Doorewaard

Tel.nr.: 06-5588 4556 **E-mailadres:** marjoleindoorewaard@progressiefwoerden.nl

Onderwerp: Bomenverordening Woerden

Samenvatting:

Met dit voorstel nemen we een herziene bomenverordening aan, die behalve de nu beschermde bomen ook alle bomen met een stamdiameter van 40 centimeter of groter beschermt. Voor deze bomen wordt een kapvergunning verplicht. Tegenover een afgegeven vergunning staat een herplantingsverplichting.

De voornaamste verschillen tussen de Bomenverordening uit 2010 en dit voorstel staan hier opgesomd:

Algemene bomenverordening Woerden 2010	Bomenverordening Woerden 2023
Kapvergunning alleen nodig voor bomen op lijsten LBSB en LWB.	Kapvergunning nodig voor bomen op Lijst Beschermde Houtopstanden, waarvan LBSB en LWB onderdeel uitmaken.
	Behalve voor bomen op Lijst Beschermde Houtopstanden ook een kapvergunning nodig voor bomen met 40 cm stam diameter of groter.
Kapvergunning kan afgegeven worden zonder verplichting tot herplant.	Kapvergunning wordt afgegeven indien alternatieven redelijkerwijs niet uitvoerbaar zijn en met een verplichting tot herplant of (in uitzonderingsgevallen) financiële compensatie.
Bijdrageregeling voor bescherming bomen op lijsten LBSB en LWB.	Bijdrageregeling voor bescherming bomen op lijst Beschermde houtopstanden. (zie bijlage 2)
	Gefaseerd knotten voor gemeentelijke knobomen
	Inwoners, bedrijven, organisaties en gemeente kunnen bomen voordragen om op de Lijst Beschermde Houtopstanden opgenomen te worden.
	Lijst Beschermde houtopstanden wordt actueel gehouden en is openbaar en online te raadplegen.
	Beleid m.b.t. herplantingsverplichting of financiële compensatie wordt vastgesteld en de raad wordt hierover geïnformeerd.
	Voor werkzaamheden aan en rond gemeentelijke bomen worden de adviezen van de Bomenposters van het Norminstituut bomen de richtlijn. (zie bijlage 4)

Een meer gedetailleerd overzicht van de verschillen kan teruggevonden worden in de toelichting bij de bomenverordening, of de vergelijking tussen deze en de verordening uit 2010.

Gevraagd besluit:

De raad besluit:

1. De Bomenverordening Woerden 2023 aan te nemen, inclusief bijlagen,
2. De Algemene Bomenverordeningen Woerden uit 2010 te laten vervallen.

Inleiding

Zeker nu het steeds warmer en droger wordt, doen we er goed aan de maatschappelijke waarde van bomen te erkennen. Bomen slaan CO₂ op, houden water vast, zuiveren de lucht, leveren zuurstof, brengen koelte en zijn van groot belang voor de biodiversiteit. Daarnaast zijn mensen ook nog eens aantoonbaar gelukkiger en gezonder in een groene leefomgeving. Desondanks zijn bomen in de gemeente Woerden nauwelijks beschermd; behalve voor houtopstanden op twee lijsten is er geen kapvergunning nodig.

De huidige bomenverordening stamt uit 2010 en beschermt bomen en houtopstanden op de Lijst Bijzondere Status Bomen (LBSB) en de Lijst Waardevolle Boombepantingen (LWB). Voor het in stand houden van deze bomen is een bijdrageregeling en kappen mag niet zonder vergunning. Deze lijsten zijn echter niet up-to-date en ook de verordening is aan een herziening toe. Daarnaast beschermt de huidige regelgeving niet voldoende meer.

In het beleidsplan Gemeentelijk water en klimaatadaptie (GWK) is een doelstelling opgenomen om hittestress tegen te gaan. Het is daarom wenselijk dat ook grotere bomen op bedrijven- of privéterreinen niet zomaar zonder tussenkomst van de gemeente op elk gewenst moment geveld kunnen worden. Dat zou betekenen dat de gemeente daarna een extra inspanning moet leveren en extra bomen moet planten om onder meer de doelstellingen met betrekking tot hittestress te halen. Ook de gemeente zelf doet er goed aan grote bomen beter te beschermen en in stand te houden.

Met deze herziene verordening willen we behalve de bomen op de lijsten ook alle bomen met een stamdiameter van 40 centimeter of meer binnen de gemeente beschermen, juist omdat grote bomen veel bijdragen aan natuurwaarden en klimaatadaptatie. Om te voorkomen dat er opnieuw een inventarisatie gemaakt moet worden met beschermwaardige bomen of houtopstanden, stellen we voor om de bovengenoemde twee lijsten op te nemen in een nieuw aan te nemen lijst van beschermde houtopstanden en deze wél te onderhouden.

Waarom wordt dit voorstel nu voorgelegd?

De huidige verordening stamt uit 2010 en is aan een herziening toe, o.a. vanwege verwijzingen naar wetgeving die niet meer bestaat. Daarnaast zijn ook de twee lijsten met beschermde houtopstanden niet geactualiseerd; sommige bomen zijn inmiddels verdwenen. Desondanks is de verordening (nog) geen prioriteit op de afdeling, in verband met andere ambities.

Daarnaast zijn de tijden veranderd en is bescherming (nog) meer van belang, zoals ook al deels is neergelegd in gemeentelijk beleid. In de herfstupdate IBOR van 2022 stond hierover de volgende handreiking naar de raad: *“De kaders voor bomen, beschreven in de Algemene Bomenverordening Woerden (september 2010), zijn sterk verouderd en sluiten niet meer aan bij de huidige juridische eisen. Ook biedt een herziening de nieuwe raad de mogelijkheid om nieuwe bestuurlijke wensen als kader vast te leggen.”*

Intussen wordt hittestress ook in Woerden steeds voelbaarder. Voor Progressief Woerden waren dit voldoende redenen om de verordening te herzien.

Wat willen we bereiken?

Met de Bomenverordening 2023 willen we grotere bomen vanwege hun maatschappelijke waarden beter beschermen, of ze nu in de openbare ruimte staan of op een bedrijven- of privéterrein. Daarnaast willen we waardevolle bomen opnemen op een lijst Beschermde Houtopstanden en het via een bijdrageregeling mogelijk te maken dat maatregelen genomen kunnen worden om deze bomen te behouden. En wanneer het weghalen van een boom toch noodzakelijk is, willen we deze compenseren, zodat natuurwaarden en het bladerdek in stand blijven en hittestress tegengegaan kan worden. Hiermee willen we ook het bewustzijn over de waarde van (grotere) bomen vergroten.

Wat gaan we daarvoor doen?

Een herziene bomenverordening aannemen, waarin behalve waardevolle bomen en houtopstanden ook alle bomen met een stamdiameter van 40 centimeter beschermd worden. Een vergunning wordt alleen gegeven indien alternatieven redelijkerwijze niet uitvoerbaar zijn en er staat een herplantingsverplichting tegenover.

Argumenten

1. Behalve dat (grotere) bomen water en CO₂ vasthouden, de lucht zuiveren en significant bijdragen aan de beleving van de leefomgeving zijn zij van belang in de strijd tegen hittestress. Daarom moeten we (met name grotere) bomen beschermen.
 2. Hittestress is ook in Woerden steeds voelbaarder.
 3. De gemeente Woerden is in de afgelopen jaren steeds minder groen geworden. Er zijn wel veel bomen aangeplant, maar ook veel bomen gekapt en het totale bladerdek is afgenomen.
 4. Uit de in het beleidsplan klimaatadaptie opgenomen bladerdakdoelstelling volgt dat de gemeente extra inspanningen moet doen en bijvoorbeeld bomen moet aanplanten, wanneer bomen gekapt worden, ook als dat op een privé- of bedrijventerrein gebeurt. Met dit voorstel wordt de zorg voor een bladerdek tegen hittestress met de samenleving gedeeld.
-

Kanttekeningen, risico's en alternatieven

1. Het besluit zou voor een toename in vergunningaanvragen en handhavingsverzoeken kunnen zorgen, wat de ambtelijke capaciteit onder druk kan zetten. Om die reden is er gekozen voor het beschermen van bomen met een forse stamdiameter van 40 centimeter, en niet voor stamdiameters van 20 centimeter of zelfs minder. Overigens vergemakkelijkt een duidelijk beschermingskader ook de afhandeling van procedures. De verordening legt de bewijslast en onderzoeksplicht bij de aanvrager.
 2. Duidelijke regels over heraanplant en/of financiële compensatie bij een bomenkap kunnen de druk op vergunningaanvragen verminderen, omdat particulieren en bedrijven zelf de afweging kunnen maken of de herplantingverplichting of de financiële compensatie het hun waard is om de boom te kappen.
 3. Een ongewenst neveneffect zou kunnen zijn dat particulieren of bedrijven besluiten om bomen die net niet groot genoeg zijn te kappen, voordat deze vergunningsplichtig worden. Maar er moet ergens een grens getrokken worden, en die kap is nu ook toegestaan. Hopelijk bereiken we met dit beleid en de communicatie ervan ook een verhoogd besef van de waarde van (grotere) bomen.
 4. Een van de veelgehoorde redenen waarom bewoners een boom gekapt willen zien, is de schaduwwerking op zonnepanelen en het gemiste rendement ervan. Deze verordening maakt bomenkap niet onmogelijk, maar verplicht tot heraanplant of, in uitzonderingsgevallen een financiële compensatie zodat de gemeente heraanplant op een andere locatie kan regelen.
 5. Met de invoering van de Omgevingswet komt er een mogelijkheid om beleid rond bomen, groen of biodiversiteit in omgevingsprogramma's vast te leggen. Gezien het grote belang willen we daar niet op wachten.
-

Financiële gevolgen van het voorgestelde besluit

Er zijn geen directe financiële gevolgen van het besluit. Het besluit vraagt niet om het plaatsen van extra bomen, maar regelt enkel dat (grotere) bomen beter beschermd worden en langer kunnen blijven bestaan.

Indirect zijn er wel gevolgen. Een eerste grove schatting stelt dat er ongeveer 10.000 bomen in de gemeente zijn met een stamdiameter van 40 centimeter of meer. Indien er voor maximaal 2% daarvan op jaarbasis een vergunning wordt aangevraagd, zou dat neerkomen op +/- 200 vergunningaanvragen per jaar. De aantallen in de tabel hieronder zijn schattingen.

	bomen ≥ 40 cm	2% vergunning
Particulieren	500	10
bedrijven & boeren	3000	60
Gemeente	6500	130
Totaal	10000	200

Een ander indirect gevolg is dat grotere bomen op particulier of bedrijventerreinen langer blijven staan en het daarmee gemakkelijker is voor de gemeente om de eigen hittestressdoelstellingen te halen en daarvoor minder middelen en inspanningen hoeft in te zetten. Daarnaast kan de gemeente de financiële compensatie bij verleende veldvergunningen als bijdrage gebruiken voor gemeentelijk uitgevoerde heraanplant ter compensatie.

Communicatie

Als de raad besluit tot het vaststellen van de bomenverordening dan zal hier bekendheid aan worden gegeven via de gebruikelijke media (gemeentepagina, website, social media) van de gemeente.

Vervolgproces

Als de raad besluit tot het vaststellen van de bomenverordening dan zal het proces rond het verlenen van kapvergunningen anders ingericht moeten worden. Ook zouden de herplantregels en de hoogte van een op te leggen financiële compensatie vastgesteld moeten worden.

Bevoegdheid raad:

- artikel 108 jo. artikel 147, lid 2 Gemeentewet;
 - artikel 147a Gemeentewet;
-

Bijlagen:

- concept Algemene bomenverordening Woerden 2023
 - Bijlage 1: Originele lijsten LBSB en LWB
 - Bijlage 2: Bijdrageregeling Beschermd Houtopstanden
 - Bijlage 3: Checklist van de BEA-standaard
 - Bijlage 4: Bomenposters van Norminstituut Bomen
-

De indiener:

Marjolein Doorewaard
Progressief Woerden